

Lagt til rættis: Árni Joensen

Kreppan gagnað heilsuni hjá íslendingum

Íslendingar kunnu enn eina ferð sanna orðafellið um, at einki er so ringt, at tað ikki er gott fyri okkurt

Í hvussu er vísir ein nýggj kanning, at búskaparskræðlið í landinum hevur fingið íslendingar at liva sunnari. Teir roykja minni, drekka minni og eta minni góðgæti. Og so sova teir eisini meiri nú enn undan kreppuni.

Hetta er niðurstøðan í einari kanning, sum lærði háskúlin í Reykjavík hevur gjørt saman við trimum hægri lærustovnum í USA.

Úrslitið vísir eitt nú, at í 2007 festu 19 prosent av íslendingum sær í hvønn dag,

men at tann parturin var komin niður á 14,2 prosent í 2010.

Tinna Laufrey Ásgeirsdóttir, hagfrøðingur við lærða háskúlan í Reykjavík, hevur verið við til at gera kanningina, og hon er ikki í iva um, at kreppuárin hava havt jaliga ávirkan á liviháttin hjá íslendingum.

–Fólk brúka minni av tí, sum er óheppið fyri heilsuna og leggja størri dent á tað, sum gagnar heilsuni, sigur hon.

Tað gongur strúkandi í Svøríki

Meðan at kalla alt Evropa og ein stórir partur av heiminum kærir seg um afturgongd og skerjingar, er full ferð á tí svenska búskapinum

Tað gongur sera væl í svenska búskapinum. Í øðrum ársfjórðingi var búskaparvøksturinn 2,3 prosent, og tað kom púra óvart á greinararnar í figgjarheiminum, sum høvdu mett, at vøksturinn var 0,6 prosent. Harafturat er tað merkisvert, at Svøríki hevur so stóran búskaparvøkstur, meðan meginparturin av Evropa stríðast við negativan vøkstur.

Samstundis er virðið á teirri svensku krónuni hækkað munandi. Ein svensk króna nærkast nú 90 danskum oyrum, og so nógv hevur hon ikki verið verd síðani í 2000.

Tølini vísa, at tann svenski búskapurin hevur megi til at standa ímóti krepputíð, og hagtølini vísa, at tað er serliga útflutningurin, sum bjargar svium.

Í øðrum ársfjórðingi vaks útflutningurin 1,7 prosent, og tað hendi, sam-

stundis sum innflutningurin minkaði 0,2 prosent. Svenskir búskaparfrøðingar siga, at gongdin kann hava við sær, at tjóðbankin fer at endurskoða stöðuna og at lækka rentuna eina ferð í heyst.

Kemur dønnum væl við

Búskaparvøksturinn í Svøríki og tað hækkaða krónuvirðið gera, at sviar keypa fleiri vørur uttanlands. Tað kemur millum annað dønnum væl við, tí gongdin merkir eisini, at danskar vørur gerast bílgari eystan fyri Oyrasund. Svøríki er tann næststørsti útflutningsmarknaðurin hjá dønnum. Í fjør keyptu sviar vørur og tænastrur úr Danmark fyri 110 milliardir krónur.

Tann sterka svenska krónan sæst eisini aftur í býarmyndini í Helsingør, tí væl fleiri sviar fara yvir um sundið at keypa, nú teir fáa meiri fyri pengarnar.

Ísbjørnin nógv eldri enn hildið

Kanningar hjá amerikonskum vísindafólkum vísa, at ísbjørnin er eitt nógv eldri djór, enn vísindin hevur hildið higartil. Í kanningunum hava amerikanararnir samanborið DNA-royndir av ísbjarnum við DNA-royndir av svörtum og brúnum bjarnum, umframt at teir hava kannað DNA-royndir av einari 120.000 ára gamlari ísbjarnatönn.

Niðurstøðan hjá granskarunum er, at ísbjørnin hevur livað á

jørðini í millum fyra og fimm milliónir ár. Hon er sostatt nógv eldri, enn vísindin hevur hildið, tí fyrr varð mett, at tær fyrstu ísbjarnirnar komu fyri umleið 500.000 árum síðani.

Sambært blaðnum Canadian Press var tað millum annað evnini hjá ísbjörnini at gera eitt feittlag innan fyri skinnið, sum leiddu granskararnar framá, hvussu gomul ísbjørnin veruliga er.

Skipasmiðjurnar nógvur bíleggingar

Teir sjei mánaðirnar, sum eru farnir av árinum, hava tær norsku skipasmiðjurnar fingið bíleggingar fyri næstan 19 milliardir krónur, og so nógvur bíleggingar hava skipasmiðjurnar ikki fingið, síðani altjóða búskaparkreppan tók seg upp í 2008.

Felagið hjá skipasmiðjunum sigur, at tað eru serliga oljufeløgini, sum ganga undan við ilögum í hesum tíðum, og tí eru tað yvirhøvur skip til frálundavinnuna, sum tær norsku skipasmiðjurnar skulu byggja.

Eitt nú er talan um sokallað ROV-skip, sum arbeiða við fjarstýrdum tólum á stórum dýpi. Hetta eru dýr skip, og í meðal kostar eitt tilíkt skip umleið eina milliard krónur at byggja.

Til tann 25. juli høvdu tær norsku skipasmiðjurnar fingið 45 bíleggingar um nýggj skip fyri tilsamans 18,6 milliardir krónur. Í skipasmiðjufelagnum vænta tey, at bíleggingarnar fara at koma upp á 25 milliardir krónur, áðrenn árið endar.

Heimahjálp í summarhúsið

Støðugt fleiri danskir pensjonistar brúka tann møguleikan at fáa eina heimahjálp á vitjan, tá tey fara í summarhús. Í Vesturjyllandi eru nógv summarhús, og í kommununi Ringkøbing-Skjern hava tey lagt merki til, at fleiri pensjonistar, sum steðga eina ella tvær vikur, vilja hava heimahjálp hesa tíðina.

Í felagnum Ældre Sagen eru tey fegin um skipanina, og tey vóna, at uppaftur fleiri pensjonistar fara at brúka hana.

Tað er heimakommunan hjá pensjonistinum, sum rindar, men kommunan, har summarhúsið er, ger av, hvussu nógv hjálp viðkomandi skal fáa.